

Якщо підійти однаково до оцінки конкурентних можливостей низки фірм, накладаючи схеми одна на одну, то, на думку авторів, можна побачити слабкі і сильні сторони одного підприємства щодо іншого.

Зокрема, У. Зулькарнаєв всю сукупність факторів, що впливають на конкурентоспроможність організації, пропонує розділити на 3 групи: цілі, які ставить перед собою організація; ресурси, якими володіє організація, і вміння продуктивно їх використовувати; фактори зовнішнього середовища [2].

Отже, не претендуючи на всю повноту, проведений аналіз факторів, що впливають на конкурентоспроможність фірми, показує, наскільки складна проблема підвищення конкурентоспроможності й утримання позицій підприємства на ринку.

Бібліографічні посилання

1. Бугас Н. В., Босецька О. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства в нестабільному ринковому середовищі. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_31.

2. Zhosan G. The substantiation of the strategy of social responsibility of the enterprise with the aim of providing efficiency of its activities. *Marketing and Management of Innovations*. 2017. № 3. S. 267–279 doi: 10.21272/mmi.2017.3–25 Available from: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/journals/2017/3/267-279>.

Моргалюк К. Р.,

слухачка магістратури
юридичного факультету

Науковий керівник – Рибальченко Л. В.,

доцент кафедри економічної
та інформаційної безпеки,
кандидат економічних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ПРОБЛЕМИ ШАХРАЙСТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

Згідно з Кримінальним кодексом України шахрайство – це заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою. Найчастіше шахрайство класифікують як зовнішнє, як таке, яке здійснюється на підприємстві контрагентами або третіми особами, і внутрішнє шахрайство, яке відбувається працівниками цього ж підприємства.

Ці проблеми виникають через те, що шахраї створюють свої схеми та впроваджують їх у реальне життя для заволодіння чужими грошима через шахрайські дії.

Внутрішнє шахрайство впливає на репутацію не лише самого

підприємства, а й на його клієнтів, що може призвести до їх втрати. Хіба будуть клієнти чи постачальники працювати з підприємством, де відбуваються крадіжки інформації? Звісно, що ні. Тому це питання є актуальним не лише в нашій державі, а й в усьому світі.

Є різні причини шахрайства працівників на підприємстві. Одна з найчастіших – низька фінансова мотивація працівників. Наступною є шахрайські дії управлінського складу та заступників керівників підприємства. Ще важливою причиною шахрайства є схильність працівників, які мають доступ до матеріальних та фінансових звітів і ресурсів, до вчинення злочинних дій.

Якщо розглядати соціологічну теорію злочинності, то для вчинення злочину необхідні такі умови, як:

- бажання вчинити злочин, що залежить від самої особистості та її моральної складової;
- створення сприятливих умов для вживання злочинної діяльності;
- можливість використовувати сприятливі умови на свою користь та задоволення своїх потреб.

Саме збіг цих умов є ймовірністю вчинення службового злочину, які за останні роки мають тенденцію до зростання.

Важливим є й те, що роботодавець має вчасно звернути увагу на працівника, який проявляє такі дії, для зупинення можливих шахрайських вчинків:

- зміна даних у фінансових звітах;
- неправильні відрахування та відхилення показників від нормалізованих значень;
- викривлені показники доходів працівника;
- повідомлення від колег та контрагентів на працівника про його діяльність та інше.

Найпоширенішими схемами шахрайства є придбання товарів та послуг за надвисокими цінами, або таких товарів, яких не існує, створення благодійної допомоги, яка не відбувалася, фальсифіковані виплати, реалізація інвестиційних проєктів, яких немає, та інше.

Від таких шахрайських дій страждає підприємство і його працівники, галузі, державні та комерційні установи, а також держава.

Такими вчинками шахраїв можуть скористатися конкуренти і використовувати певні заходи щодо втручання в діяльність інших підприємств для створення шкідливих шахрайській дій із корисними для себе наслідками.

Частими також є махінації щодо шахрайських дій зі створення економічних злочинів, що призводять до значних збитків на підприємстві. Такі злочини не завжди можна швидко розкрити, для цього на підприємстві створюються служби безпеки, обов'язками яких є відстеження злочинних дій та їх викриття.

Для викриття шахрая витрачається багато часу, можливо, місяць, два, півроку чи більше. За цей час шахрай може завдати суттєвих збитків підприємству. Тому необхідно вживати дієві заходи захисту інформації на підприємстві щодо виявлення шахраїв, у тому числі і через комунікації між співробітниками. Проведення внутрішнього аудиту та професійна діяльність служби безпеки приведе до зростання обсягів розкритих порушень та зміцнення економічної безпеки усього підприємства.

Виявлення причин і умов корпоративного шахрайства на вітчизняних підприємствах показало, що ризик створених шахрайських дій є великий. Відповідно, витрати на створення служб безпеки також можуть бути великими, але зважаючи на створення небезпеки на підприємстві, вказує на його надійний економічний захист, що є важливим напрямом діяльності підприємства та стратегій його функціонування.

Важливим є викриття злочинних шахрайських дій, щоб припинити породження іншими подібного, припинити нових шахраїв, створення нових схем та витоку корпоративної інформації про активи компанії та інше.

Непокарані шахраї є підґрунтям для появи нових. Якщо шахрайство створюють керівники вищої ланки, це призводить до значних проблем в усій корпорації чи установі. Виявити економічні злочини дуже важко, особливо якщо вони сталися на високому рівні, серед керівників. Таке може призвести до руйнування корпорації та виробничих потужностей. Ризик шахрайства може перетворитися на стратегічний виклик бізнесу, який потребує активного підходу до управління на найвищому керівному рівні компанії.

Бібліографічні посилання

1. Rubalchenko L., Ryzhkov E. Ensuring enterprise economic security. Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs. 2019. Special Issue № 1. S. 268–271.
2. Рибальченко Л. В., Косиченко О. О. Латентність економічних злочинів як загроза безпеці підприємництва в Україні. *Регіональна економіка та управління*. 2019. № 3 (25). С. 68–73.